

NGO Monitor heeft nauwe banden met de Israëlische overheid. De Telegraaf gebruikt hun rapporten om hulporganisaties te bekritisieren

Wilmer Heck

Deze keer gaan ze te ver, dacht Michiel Servaes toen hij op zaterdag 21 februari [de site](#) van *De Telegraaf* zag. Terreurbeweging Hamas had volgens de krant een „stevige vinger in de pap” bij hulporganisatie Oxfam Novib. Er zou sprake zijn van „Stasi-achtige technieken”. Boven de kop stond een foto van algemeen directeur Servaes, tijdens een Rode Lijn-demonstratie tegen het geweld in Gaza.

Het was niet de eerste keer. Al eerder had Servaes een klachtenmail gestuurd naar Telegraaf-hoofdredacteur Kamran Ullah, nadat zijn organisatie in verband was gebracht met antisemitisme en terrorisme. Zo [noemde](#) Telegraaf-columnist Ronald Plasterk de ‘Niet in mijn naam’-campagne van Oxfam over de bombardementen op Gaza „een campagne die aanleunt tegen antisemitisme”. De e-mail bleef onbeantwoord.

En begin dit jaar [schreef](#) de krant dat ngo’s (organisaties die zich richten op het maatschappelijk belang) zoals Oxfam Novib „niet alleen dekking voor de misstanden van Hamas” bieden, maar „ook de agenda en propaganda van Hamas” overnemen. Een Rode Lijn-protest met honderdduizenden deelnemers, mede georganiseerd door Oxfam, werd door Telegraaf-opiniemaker Wierd Duk [meerdere malen](#) bestempeld als „Hamas-demo”.

Wat heeft het opblazen van duidelijk weerlegbare ‘rechts-extremistische pro-Israël propaganda’ met de feiten te maken?

Deze keer besloot Servaes zijn grieven te [delen op LinkedIn](#). „Beste Kamran, wat heeft het opblazen van duidelijk weerlegbare ‘rechts-extremistische pro-Israël propaganda’ en in diskrediet brengen van humanitaire hulpverleners in hemelsnaam met de feiten te maken?”, schreef Servaes, die geen genoegen nam met het feit dat Oxfam de banden met Hamas in het artikel mocht ontkennen.

Ook maakte Servaes melding van een „dag vol haatberichten” na verschijning van het stuk, waarin stond dat belastinggeld mogelijk bij Hamas was beland. Dit alles in een tijd waarin de Israëlische regering hulporganisaties de toegang tot Gaza en de Westelijke Jordaanoever [probeert te ontzeggen](#) omdat ze zouden sympathiseren met Hamas.

Uiteindelijk stuurde Oxfam op 12 maart een brief van vijf kantjes aan de hoofdredactie van *De Telegraaf*, waarin het schreef dat de beschuldigingen van de „zwaarste categorie” – over het faciliteren van een terreurorganisatie – „iedere grondslag” misten.

Michiel Servaes (l) directeur van Oxfam Novib loopt mee in een Rode Lijn-protest tegen de oorlog in Gaza. © ANP

NGO Monitor

Hamas heeft ook bij Nederlandse hulporganisaties zoals Oxfam Novib stevige vinger in de pap: 'Stasi-achtige technieken'

AMSTERDAM - Nederlands belastinggeld is via hulporganisaties mogelijk bij Hamas terechtgekomen. Dat stelt NGO Monitor, een Israëlsche waakhond die hulpclubs kritisch onderzoekt. De Nederlandse regering moet de humanitaire geldstromen naar Gaza kritisch tegen het licht houden, vindt Olga Deutsch van de organisatie.

Koen van Eijk, Silvan Schoonhoven

Luisteren

Delen

0

06:00 uur | vandaag

Het artikel van 21 februari.

screenshot De telegraaf

Waar kwam het nieuws over „de stevige vinger in de pap van Hamas” vandaan? De Telegraaf baseerde zich, zo bleek uit het artikel, op een [rapport](#) van de Israëlsche organisatie NGO Monitor. Die wordt in de krant afwisselend een „waakhond” en een „denktank” genoemd.

Maar al langer blijkt uit verschillende onderzoeken – en uit door anonieme hackers gehackte e-mails van het Israëlsche ministerie van Justitie die in 2024 online kwamen – dat NGO Monitor geen onafhankelijk onderzoeksinstituut is, maar een instrument van Israël. Via onderzoeken beschuldigt de monitor hulporganisaties van banden met terreurorganisaties. Volgens NGO Monitor werden bij Oxfam Novib Hamasleden als werknemers aangesteld. Ook wekte het de suggestie dat Nederlands belastinggeld bij Hamas terecht was gekomen. Hard bewijs werd niet geleverd.

Onrust in Den Haag

Het Telegraaf-artikel leidde eind februari tot de nodige onrust in Den Haag. Voor Tweede Kamerlid Queeny Rajkowski (VVD) was het aanleiding om minister Sjoerd Sjoerdsma (Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, D66) te vragen of hij ook vindt dat Hamas niet gefinancierd zou moeten worden met Nederlands belastinggeld. Ook de PVV en Groep Markuszower stelden Kamervragen.

Die laatste fractie [stelde](#) voor om Oxfams ANBI-status te beëindigen en subsidies stop te zetten. Annelotte Lammers (Groep Markuszower) diende in april een motie in over de aanwezigheid van koningin Máxima bij het zeventigjarig jubileum van Oxfam op 31 maart. [Daarin](#) werd de regering opgeroepen „in de toekomst geen bijeenkomsten van Oxfam Novib of aanverwante organisaties bij te wonen waarop een terroristische organisatie direct of indirect invloed uitoefent”. De motie werd verworpen; de PVV, FVD, BBB, Groep Markuszower en Kamerlid Mona Keijzer stemden voor.

In hun [antwoorden](#) op de Kamervragen [schreven](#) minister Sjoerdsma en (inmiddels voormalig) staatssecretaris Aukje de Vries (VVD) vorige maand dat er „geen informatie voorhanden” is „die de aantijgingen van NGO Monitor steunt”. Daarop publiceerde De Telegraaf een nieuw artikel onder de kop: ‘[Waakhond fileert Haagse ontkenning](#). Hamas had wel degelijk vinger in de pap bij hulporganisaties’. Aanleiding was een nieuw [rapport](#) van NGO Monitor. Belangrijkste nieuwe informatie daarin was een beïnvloedingspoging door Hamas bij een Noorse ngo tien jaar terug, door De Telegraaf als een actueel voorbeeld gepresenteerd.

Sinds begin dit jaar verschenen in De Telegraaf vier artikelen waarin NGO Monitor als bron wordt genoemd. Andere grote kranten gebruiken de organisatie niet als bron. Hoofdredacteur Kamran Ullah van De Telegraaf laat weten dat het de krant vrij staat „in het kader van berichtgeving over besteding van belastinggelden ook aandacht te schenken aan nieuwswaardige kritiek die geuit wordt door een organisatie als NGO Monitor”. Alhoewel De Telegraaf in een kop voor eigen rekening nam dat Hamas bij Oxfam Novib een stevige vinger in de pap heeft, zegt Ullah: „De Telegraaf neemt beschuldigingen van NGO Monitor niet voor eigen rekening, presenteert deze niet als feiten en pleegt hoor- en wederhoor.”

Telegraaf-hoofdredacteur Ullah wijst erop dat zijn krant eerder schreef over kritiek door NGO Monitor op de Nederlandse financiering van de Palestijnse ontwikkelingsorganisatie UAWC. Die zou organisatorische banden onderhouden met het Marxistisch-Leninistische Volksfront voor de Bevrijding van Palestina (PFLP), dat door de EU als een terroristische organisatie wordt beschouwd. Uiteindelijk besloot de Nederlandse regering tot een onderzoek, waaruit geen organisatorische banden bleken, maar waarin individuele banden tussen tientallen UAWC-medewerkers en het PFLP aannemelijk werden geacht. Daarop werd de Nederlandse financiering begin 2022 stopgezet.

[Lees ook](#)

[Hij liet de mening over Gaza kantelen, maar zijn ngo kan er nauwelijks meer werken](#)

Grote twijfels over betrouwbaarheid

Het in Jeruzalem gevestigde NGO Monitor werd in 2002 opgericht door politicoloog Gerald Steinberg als een „academisch project”, zo zei hij in 2018 [tegen NRC](#). Steinberg was, zei hij destijds, niet verbonden aan een partij of politicus, maar bleek op zijn cv wel „adviseur van het Israëlische ministerie van Buitenlandse Zaken”.

Over de betrouwbaarheid van NGO Monitor bestaan al jarenlang grote twijfels – ook in Nederland. In 2020 [schreef](#) minister Blok dat „veel beschuldigingen van NGO Monitor gebaseerd zijn op selectief citeren, halve feiten en insinuaties”. Volgens de VVD-minister droegen de beschuldigingen bij aan een klimaat waarin mensenrechtenorganisaties onder toenemende druk komen te staan. Ook wees onderzoek volgens Blok uit dat NGO Monitor zich uitsluitend richt „op organisaties en donoren die zich kritisch uiten over het Israëlisch beleid”. Wel erkende Blok, zoals Ullah van De Telegraaf in zijn reactie liet zien, dat „niet alle beschuldigingen” door NGO Monitor „irrelevant of onwaar” zijn.

Het [onderzoek](#) naar NGO Monitor uit 2018 waar Blok aan refereerde, door voormalige Israëlische diplomaten en mensenrechtenactivisten, toonde al nauwe banden met de Israëlische overheid aan. Uit de gehackte [e-mails](#) van het Israëlische ministerie van Justitie die in 2024 online kwamen, blijkt die verwevenheid veel groter dan tot dan toe bekend. Wat er over NGO Monitor in de e-mails staat, kwam nog niet naar buiten. Israëlische media riskeren overheidssancties als ze artikelen publiceren op basis van de gehackte e-mails.

Vertegenwoordigers van NGO Monitor namen regelmatig deel aan [vergaderingen](#) tussen Israëlische ministeries, zo blijkt uit de e-mails. Het kwam ook voor dat een rapport van NGO Monitor, over ngo’s die Duitsland in Israël

financiert, werd [omgevormd](#) tot een overheidsrapport. „Het materiaal heeft een koptekst van NGO Monitor, maar zij wil het graag met een koptekst van het ministerie van Justitie”, schreef een ambtenaar in februari 2016 over toenmalig justitieminister Ayelet Shaked.

Ondanks de twijfels over de betrouwbaarheid en onafhankelijkheid van NGO Monitor neemt de invloed van de organisatie in Nederland eerder toe dan af

NGO Monitor lijkt bovendien betrokken te zijn geweest bij het verzamelen van belastende informatie over Nederlandse bestuurders van een pensioenfonds (zie inzet). Uit de gehackte e-mails blijkt ook dat ambtenaren van het Israëlische ministerie van Justitie regelmatig meeschreven aan rapporten van NGO Monitor. In 2020 bijvoorbeeld, toen de organisatie wilde voorkomen dat het omvangrijke Noorse oliefonds investeringen zou stopzetten in Israëlische bedrijven die zaken doen in de bezette gebieden.

Het blijkt dat Israëlische ambtenaren grote delen van het rapport [schreven](#) dat het ‘onafhankelijke’ NGO Monitor daarover opstelde. Om het fonds ervan te overtuigen te blijven investeren, schreven Israëlische ambtenaren dat het wegvallen van buitenlandse investeringen een „verwoestend effect” op Palestijnse gezinnen zou hebben. In september 2021 [schrapte](#) het Noorse oliefonds alsnog drie Israëlische bedrijven uit haar beleggingsportefeuille vanwege hun werkzaamheden in Israëlische nederzettingen op de Westelijke Jordaanoever.

Ondanks de twijfels over de betrouwbaarheid en onafhankelijkheid van NGO Monitor neemt de invloed van de organisatie in Nederland eerder toe dan af. In 2024 werd NGO Monitor op initiatief van het Centrum Informatie en Documentatie Israël (CIDI) voor het eerst ontvangen in de Tweede Kamer door de PVV, BBB en VVD. Vertegenwoordiger Shaun Sacks [bekritiseerde](#) de Nederlandse steun aan Palestijnse mensenrechtenorganisaties en benadrukte dat NGO Monitor „onafhankelijk” van de Israëlische regering opereert. Zijn bezoek [leidde](#) ertoe dat de Tweede Kamer in januari 2025 een motie aannam voor meer transparantie bij subsidies aan Palestijnse ngo’s.

Ook internationaal heeft NGO Monitor invloed. Na artikelen in Europese media zoals Brussels Signal, dat de vermeende invloed van Hamas binnen ngo’s alvast een ‘schandaal’ noemde, en [Euractiv](#), waarvan de hoofdredacteur eind vorig jaar op X sprak van een ‘geweldige [primeur](#)’, eisten vijftien conservatieve Europarlementariërs een [onderzoek](#). Net als het Nederlandse kabinet liet de Europese Commissie destijds al weten dat bewijs voor de banden van ngo’s met Hamas [ontbreekt](#).

[Lees ook](#)

[Ngo's vragen Schoof maatregelen te nemen tegen ‘Israëlische propaganda en lastercampagnes’](#)

NGO Monitor onderzoek naar Oxfam

Hoe zat het met het NGO Monitor-onderzoek naar Oxfam? Volgens NGO Monitor [zouden](#) Hamas-leden met medeweten van de ngo’s als werknemers worden aangesteld en in de gaten houden wat er binnen de hulporganisaties gebeurt. De Dutch Relief Alliance, een samenwerkingsverband tussen de Nederlandse overheid en hulporganisaties, zou volgens De Telegraaf – op basis van NGO Monitor – 2 miljoen euro hebben „doorgesluisd” naar een lokale ngo die in vermeende Hamasdocumenten zou worden aangeduid als „inschikkelijk met het regime”. Concretere informatie over Nederlands belastinggeld dat mogelijk bij Hamas terecht was gekomen, stond er niet in.

Een woordvoerder van NGO Monitor laat NRC weten dat de organisatie de vermeende Hamas-documenten, die in de rapporten worden getoond en die NRC niet heeft kunnen verifiëren, heeft ontvangen van het Israëlische leger, nadat ze buit waren gemaakt in de Gazastrook. Specifiek over Oxfam schreef NGO Monitor dat het in 2021 in Gaza samenwerkte met een partij die fruitbomen irrigeert. Die zouden een „dekmantel voor verzetsactiviteiten” vormen.

Over leden die Hamas zou aanstellen binnen ngo’s zegt Servaes dat het een absurde beschuldiging is

„Wat is dan het bewijs dat deze organisatie (NGO Monitor, red.) presenteerde?”, [schreef](#) Oxfam-directeur Servaes op LinkedIn. „Vijf jaar geleden heeft een lokale Palestijnse ngo steun van Oxfam gekregen voor het zuiveren van afvalwater; met dat water werd ook een landbouwproject met fruitbomen van irrigatie voorzien; en die fruitbomen

zouden dus ook wel eens gebruikt kunnen worden door strijders om zich achter te verschuilen. *That's it.*”

Over leden die Hamas zou aanstellen binnen ngo's zegt Servaes in een videogesprek dat het een absurde beschuldiging is. Op basis van het rapport van NGO Monitor denkt hij dat administratieve medewerkers worden bedoeld die voor de oorlog papierwerk regelden om de grens tussen Israël en Gaza te passeren. „Dat was het enige moment dat contact met de autoriteiten, die onder controle van Hamas stonden, onvermijdelijk was”, zegt Servaes.

NRC vroeg NGO Monitor hoe het, ondanks de bewijzen van zeer nauwe banden met de Israëlische overheid in de gehackte e-mails, vol kan houden dat het onafhankelijk opereert. „NGO Monitor deelt zijn onderzoek wereldwijd met overheidsfunctionarissen en beleidsmakers, waaronder in Israël. Wat zij met ons onderzoek doen, is altijd hun eigen keuze”, is de enige reactie die NRC, via e-mail, op deze vraag ontving.

Na de brief die Oxfam Novib aan De Telegraaf verstuurde, waarin de mogelijkheid van verdere stappen werd opgehouden, liet hoofdredacteur Ullah weten open te staan voor een gesprek met directeur Servaes. Dat vond plaats op maandag 13 april. Over de uitkomst daarvan doen zowel Ullah als Servaes geen mededelingen.

[Lees ook](#)

[De zichtbare en onzichtbare invloed van Israël in de Tweede Kamer](#)

